

Miljøministeriet, Departementet

Slotsholmsgade 12, 1216 København K

mim@mim.dk; jubra@mim.dk

Verdens Skove, 8. august 2021

Verdens Skoves bemærkninger til Lovgennemgang (J.nr. 2021-4675)

Verdens Skove sætter pris på muligheden for at kommentere og bidrage til det vigtige arbejde med denne lovgennemgang, som har til formål at fremme biodiversitet og fjerne barrierer for naturhensyn. Verdens Skove beklager dog begrænsningen til Miljøministeriets eget ressortområde. Arbejdet bør foregå på tværs af ministerierne, således at f.eks. Planloven og diverse landbrugslovgivning også gennemgås for muligheder og barrierer for natur og biodiversitet.

I det følgende findes Verdens Skoves bemærkninger til gennemsynet af Skovloven i Lovgennemgangens Fase 1, samt et forslag til behandling i Fase 2. Vi håber at drøfte begge dele på mødet den 30. august.

Fase 1: Bemærkninger til dispositionen vedrørende gennemgang af den eksisterende lovgivning på natur- og biodiversitetsområdet som opfølgning på Natur- og Biodiversitetspakken.

a) Skovloven. *"Gennemgangen har til formål at sikre, at den gældende lovgivning ikke begrænser mulighederne for at fremme biodiversiteten, herunder realiseringen af natur- og biodiversitetspakken".*

Verdens Skove mener derfor at spørgsmålene omkring etablering af bygninger og anden infrastruktur, dvs **punkt 5. og 6. i dispositionen**, bør behandles under *Fase 1, b) Adgangsforhold*. Fredskov under Skovloven har vist sig at være en uhyre effektiv arealsikring til skov, og har formålet at holde bygninger, tekniske anlæg, byer og veje ude af skoven. Dette er meget positivt og skal generelt fastholdes, og bør forvaltes restriktivt især i bynære områder, hvor skovene har særlig stor samfundsmæssig værdi.

Bemærkninger til **punkt 1) Indledning til emnet** og **2) Beskrivelse af gældende regler** (historik, formål):

Skovene spiller en nøglerolle i forhold til at sikre og forbedre forholdene for den danske biodiversitet. Dette afspejles ikke tilstrækkeligt i den nuværende skovlov; naturen i skovene skal beskyttes langt bedre.

Skovloven må i sin nuværende form betegnes som en driftslov, der har til formål at sikre forsyningssikkerheden af tømmer, på samme niveau som landbrugsloven har til formål at sikre en effektiv produktion af landbrugsprodukter. Dermed gives der kun økologisk rum til arter og naturtyper, der kan eksistere under mere eller mindre intensive driftsformer. Bevarelse af biodiversiteten i skove nævnes kun

som et element, der skal tilstræbes og der er meget få virkemidler i selve lovtæksten, der har til formål at sikre natur og biodiversitet. Sikring af biodiversitet og fremme af mere naturlige skovøkosystemer er altså ikke et mål i sig selv og heller ikke et krav for at skovdrift kan betegnes som bæredygtigt.

Ved denne gennemgang af Skovloven bør Miljøministeriet tilstræbe at fjerne/ændre de regler, der stiller meget rigide og produktionsorienterede krav til skovtype og kontinuiteten af skoven, samt de regler, der kan hindre en mere naturlig udvikling af skovene. Derudover bør Miljøministeriet tilføje nogle bestemmelser, der sikrer bedre forhold for biodiversiteten, beskytter særligt bevaringsværdige skovøkosystemer og generelt sikrer udviklingen af mere naturlige skovøkosystemer på en langt større del af det danske skovareal.

Bemærkninger til **punkt 3) Identifikation af begrænsninger og barrierer ift. at fremme biodiversitet** og **punkt 4) Løsningsforslag ift. at fremme biodiversitet:**

Herunder følger Verdens Skoves overordnede kommentarer, og dernæst en gennemgang af Skovlovens enkelte paragraffer med forslag til ændringer og tilføjelser.

Generelt mener Verdens Skove at lovtækst der forhindrer naturen i at udfolde sig skal fjernes, dvs.

- Krav til skovtype og drift på arealet, herunder træart, plantetæthed og kontinuitet (højskov, fuldt kronedække mv.)
- Uhensigtsmæssigheder som at skovejere generelt skal have dispensation for at lave naturtiltag som græsning og genetablering af lysåben skovnatur. Det forstås at flere af de regler der modarbejder naturen ikke bliver håndhævet, samt at der i et større omfang bliver givet dispensation til dyrehold i skovene. Derfor burde de regler være nemme at fjerne.

Det skal være klart at

- Der gerne må være lysninger
- Der gerne må være græsning
- Der gerne må være hjemmehørende buske
- Der overvejende plantes hjemmehørende vedplanter, gerne en minimumprocentsats
- Der ikke behøver at være fuldt kronedække
- De indre skovbryn skal beskyttes

I det følgende findes Verdens Skoves konkrete forslag til ændringer i Skovlovens lovtæst:

§	Stk.	Nuværende formulering	Bør ændres til	Kommentar
1	1	Loven har til formål at bevare og værne om landets skove og hertil forøge skovarealet.	Loven har til formål at bevare og værne om landets skove, dens biodiversitet, naturlige skovøkosystemer og hertil forøge skovarealet.	
1	2	Loven har også til formål at fremme bæredygtig drift i landets skove. Bæredygtig drift betyder inddragelse af økonomiske såvel som økologiske og sociale værdier.	Loven har også til formål at fremme bæredygtig forvaltning af landets skove, herunder sikre en positiv udvikling af skovenes naturværdier. Bæredygtig forvaltning betyder inddragelse af økonomiske såvel som sociale, økologiske og biologiske værdier.	Skovene er noget af det vigtigste natur vi har i Danmark. Tiden er løbet fra Von Langen og behovet for tømmer til den danske flåde af hensyn til den nationale sikkerhed – derfor er hele tanken bag at skovene skal "drives" efter en rationel og produktionsorienteret driftsplan et levn fra en svunden tid og bør erstattes af en mere moderne tankegang, hvor skovene ses som et vigtigt stykke natur, der skal forvaltes fornuftigt, så man kan tilgodese produktionen af tømmer samtidig med at man sikrer en ordentlig beskyttelse og udvikling af skovenes naturværdier. Derfor bør ordet "drift" og den tankegang, som det er et udtryk for erstattes af ordet forvaltning, som allerede bruges i forhold til myndigheders og ejeres ansvar og relation til andre naturtyper, som fx et hedeområde.
1	3.2	Sikre skovens produktion.	Bør udelades eller ændres til: Sikre skovens samfundsgavnlig produktion af fx. biodiversitet, rent drikkevand, kulstoflagring, naturoplevelser samt tømmer og andre træ/skov-produkter	
1	4	Ved lovens administration skal det tilstræbes at styrke rådgivning og information om bæredygtig skovdrift.	Ved lovens administration skal det tilstræbes at styrke rådgivning og information om bæredygtig skovforvaltning, herunder sikring af skovenes naturværdier og biologiske mangfoldighed.	

2	2	I statsejede skove (...) skal der desuden lægges særlig vægt på at fremme udviklings- og forsøgsvirksomhed.	I statsejede skove (...) skal der desuden i særlig grad lægges vægt på udlæggelse af urørt skov, græsningsskov, gamle driftsformer og andre tiltag, der fremmer biodiversiteten, samt på at fremme udviklings- og forsøgsvirksomhed med hjemmehørende arter og naturlige skovøkosystemer.	Det er mere relevant at staten bidrager med viden om naturlige skovøkosystemer, skovenes biologiske mangfoldighed, skovenes betydning for klimaet, danske træ- og buskarter, osv. og ikke primært beskæftiger sig med træarter, der hører til i fx Nordamerika.
3	1	Arealer, som miljøministeren har besluttet skal være fredskovspligtige.	Arealer, som miljøministeren har besluttet skal være fredskovspligtige, herunder arealer med skovnatur uden fredskovspligt, der af myndighederne vurderes at rumme væsentlige naturværdier, som fx. selvgroet skov domineret af hjemmehørende arter.	Et forsøg på at skrive en mekanisme ind i loven, der løbende sikrer at skovarealer, der ikke er fredsskovpligtige, men som indeholder vigtige naturværdier sikres med fredsskovspligt. Dette kan eventuelt kombineres med en støtteordning, der kombineres med krav om hjemmehørende arter og naturnær forvaltning.
3	4	Når et areal med skov, der ikke er fredskovspligtig, erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, eller når skov etableres eller indfinder sig på et areal, der ejes af disse, efter at arealet i en endeligt vedtaget lokalplan er udlagt til andre formål end skov, bliver arealet først fredskovspligtigt efter stk. 1, nr. 3, hvis det ikke er taget i brug til det fastsatte formål 20 år efter lokalplanens vedtagelse.	Når et areal med skov, der ikke er fredskovspligtig, erhverves af stat, kommuner eller folkekirke, eller når skov etableres eller indfinder sig på et areal, der ejes af disse, efter at arealet i en endeligt vedtaget lokalplan er udlagt til andre formål end skov, bliver arealet først fredskovspligtigt efter stk. 1, nr. 3, hvis det ikke er taget i brug til det fastsatte formål 10 år efter lokalplanens vedtagelse. Inden skovbevoksede arealer kan tages i brug, skal de undersøges for sjældne/truede naturværdier, såsom habitatarter, og findes disse bliver arealerne fredskovspligtige.	Verdens Skove mener grundlæggende, at skovarealer, der ikke er fredskov bør beskyttes langt bedre end de er i dag, da disse ofte har en meget højere naturværdi end f.eks. plantede skove, og ganske ofte er opstået ved naturlig succession af f.eks. marginale jorde og gamle §3 arealer, og dermed må betegnes som naturskove. Det er derfor ud fra et biologisk hensyn vigtigere at finde måder, hvorpå disse skove kan beskyttes bedre, end det er at rejse ny skov i traditionel forstand. Verdens Skove foreslår derfor at nedsætte tidsrummet før et erhvervet skovareal bliver fredskovspligtigt til 10 år for at forhindre at biologiske og rekreative værdier går tabt. Vi foreslår også at sådanne arealer, såfremt de er gamle eller opstået ved naturlig succession, kun kan konverteres til andre formål efter en grundig naturværdibedømmelse.

6	3	Arealet skal tages i brug til det fastlagte formål inden 20 år efter, at arealet er blevet fredskovspligtigt	Arealet skal tages i brug til det fastlagte formål inden 10 år efter, at arealet er blevet fredskovspligtigt.	Jvf. kommentaren §3, stk. 4
8	1.1	Arealet skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammet træer.	Arealet skal holdes bevokset med træer der danner, eller som indenfor et rimeligt tidsrum vil danne skovnatur.	Lysåbne skovlandskaber med lysninger, lysbrønde og variation i træernes alder og højde er alle elementer, der vil virke fremmende for variationen i skovens levesteder og dermed på skovens biodiversitet. Derfor kan kravet om, at der på alle arealer skal være sluttet skov af højstammede træer være en alvorlig barriere for at udvikle mere naturlige skovøkosystemer og dermed forbedre vilkårene for den biologiske mangfoldighed i skovene. Skovnatur bør defineres nærmere i en betænkning til loven.
8	1.3	Arealet skal senest 10 år efter afvikling af en hugstmoden bevoksning opfylde kravet i nr. 1.	Bør udelades – eller formuleres således at naturlig succession som metode til foryngelse ikke hindres.	Jvf. kommentaren §8, stk. 1.1
8	1.4	Dyrehold er forbudt. Forbuddet gælder dog ikke på arealer, der lovligt kan holdes uden træbevoksning, jvf. § 10	Græsning er generelt tilladt i skov, men dyrehold der indebærer omfattende hegning, i væsentlig grad begrænser den vilde faunas bevægelighed og mulighederne for offentlig færdsel, kræver tilladelse.	Græsning i skov kan være et væsentlig middel til at fremme de processer og dynamikker, der virker fremmende på skovens biodiversitet. Derfor bør det som udgangspunkt være tilladt, når ikke væsentlige andre hensyn taler imod.
8	1.5	Ny tilføjelse	Der må kun plantes hjemmehørende vedplanter i offentligt ejede skove.	Dette er for at sikre, at specialiserede hjemmehørende arter af flora og fauna kan anvende de træer og buske der er.
9	1.1	Stævningsdrift og skovgræsning må tilsammen omfatte op til 10 pct. af arealet. Hegning til skovgræsning må ikke forringe mulighederne for offentlig færdsel og ophold	Stævningsdrift må omfatte op til 10 pct. af arealet. I særlige tilfælde, hvor arealets historik og naturværdi berettiger en større andel kan der gives dispensation.	Græsning i skov kan være et væsentlig middel til at fremme de processer og dynamikker, der virker fremmende på skovens biodiversitet. Kan evt. udelades hvis §8 stk. 1.1 revideres jf. herover, da kravet om højstammet skov så erstattes af skovnatur, der også vil omfatte gamle driftsformer.
9	1.2	Arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift må udgøre op til 10 pct.	Arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift må udgøre op til 10 pct. af	Vi betragter generelt ikke arealer med pyntegrønt og juletræer som skov og slet ikke skovnatur. Vi har

		af arealet.	arealet, men må ikke anlægges, hvor der før har været skovnatur og skal indrapporteres til myndighederne.	dog forståelse for at private skovejere med egnede arealer har mulighed for indtjening på den type produktion. Vi mener, at det bør være forbudt at konvertere værdifuld skovnatur til denne produktionsform. Man kunne måske argumentere for en undtagelse i forbindelse med nåletræsplantager, der generelt ikke indeholder naturværdier i nævneværdigt omfang. Dvs. ejere kan evt. konvertere arealer, der i forvejen er bevokset med nåletræsplantager til juletræer og pyntegrønt, eller tilstødende landbrugsarealer, men ikke f.eks. naturskove, gamle urørte skove, blandingskove, skove med indblanding af hjemmehørende arter mv.
9	1.4	Ny tilføjelse	Der må ikke anvendes kemikalier i fredskov.	Dette er for at sikre §1 stk. 3 pkt. 3
10	1.1	Når det er nødvendigt for skovdriften.	Når det er nødvendigt for skovforvaltningen og/eller til fremme for biodiversiteten	
10	1.4	Åbne naturarealer kan etableres på op til 10 pct. af arealet. Der kan etableres 10 pct. ud over de arealer, der ved lovens ikrafttræden lovligt var uden træbevoksning.	Lysåbne skovlandskaber kan etableres på hele arealet, såfremt formålet er at fremme den biologiske mangfoldighed. Overstiger andelen af lysåbne landskaber 10% af det samlede areal skal det indrapporteres til ministeriet, således at det sikres at formålet er at fremme den biologiske mangfoldighed.	Så længe arealet som helhed vedbliver at være skovdækket (jf. FAO's definition på 10% kronedække) så er der ingen faglige argumenter for at begrænse arealet med lysåben skovnatur. Samtidig er det dog vigtigt, at det ikke misbruges til at hive værdier ud af skovene, uden at det kan begrundes med naturforbedringer til gavn for den biologiske mangfoldighed.
25	1	Miljøministeren kan registrere andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15.	Miljøministeren skal sikre en grundig registrering af andre naturmæssigt særlig værdifulde skove end dem, der er omfattet af kortlægningen efter § 15.	En generel registrering og overvågning af værdifulde naturskove er en forudsætning, for at sikre en stor del af den truede biodiversitet i Danmark – uden denne kan en fornuftig beskyttelse og forvaltning af nogle af Danmarks vigtigste naturperler ikke sikres.

25	2	På grundlag af registreringen efter stk. 1 eller kortlægningen efter § 15 kan ministeren indgå aftaler med ejerne om at sikre en drift, der understøtter og fremmer den biologiske mangfoldighed.	På grundlag af registreringen efter stk. 1 eller kortlægningen efter § 15 skal ministeren indgå aftaler med ejerne om at sikre en forvaltning, der understøtter og fremmer den biologiske mangfoldighed. Ministeren skal sikre rammer for indgåelse af aftaler med ejerne via rådgivning og målrettede tilskudsordninger.	
27		Ydre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer skal bevares.	Ydre og indre skovbryn af løvtræer og buske på fredskovspligtige arealer skal bevares	De indre skovbryn er vigtige for de skovlevende arter, da der her er læ og sol, inde i skoven.
28		Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.	Søer, moser, askemoser, ellesumpe, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, fordi de fx. er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.	Askemoser og ellesumpe er nøglebiotoper i skoven.
29 ny	1		På statslige arealer skal naturlig hydrologi genoprettes i videst mulig omfang, og ingen ny dræning anlægges.	Udover gamle og døde træer, og lysåbne skovlandskaber, er naturlig hydrologi en af de væsentligste forudsætninger for biodiversiteten i de danske skove, og staten har en særlig forpligtelse til at gå forrest i forhold til at afvikle dræning og genoprette naturlig hydrologi på statslige arealer.
29	1.2	Tilplantning af landbrugsarealer med skov, pleje af disse nykulturer og kompensation for tabt indkomst under forudsætningen af, at arealerne bliver	Der må ikke plantes træer med tilskud på bestående natur eller potentiel værdifuld natur i det åbne land. Tilføjelse: Ministeren kan give tilskud til landbrugsarealer, der udtages af landbrugsdrift	Som sådan er der ikke noget galt med denne bestemmelse, men man kan argumentere for, at det ikke er nødvendigt at rejse skov kunstigt, da skov kommer af sig selv – derfor er tilskud til skovrejsning mere et udtryk for menneskets utålmodighed, end det er en

		fredskovspligtige efter § 4.	med henblik på naturlig succession til skov herunder åbne skovlandskaber. Arealerne overgår til fredsskov med naturnær skovforvaltning af hjemmehørende arter ved tinglysning.	fornuftig brug af skatteydernes penge for at skabe mere skovnatur i Danmark. Naturlig succession bør i højere grad støttes som en billig måde at udvide skovarealet og samtidig sikre at nye skove hurtigere får et større naturindhold til gavn for alle danskere. Hvis produktionsbegrebet udvides, vil det blot være at støtte en anden type skovproduktion end tømmer – hvorfor skulle det ikke være støtteværdigt, hvis samfundet ønsker mere natur?
29	1.6	Ny tilføjelse	Miljøministeren kan give tilskud til: Udlæg af skovareal til urørt skov, udførsel af biodiversitetsfremmende tiltag (fx hegning og naturlig hydrologi) og kompensation for tabt indkomst under forudsætning af, at arealerne tinglyses som urørt.	Lige nu mangler bekendtgørelsen muligheden for at øge tilskud til udlæg af urørt skov.
29	1.7	Ny tilføjelse	Miljøministeren kan give tilskud til: Udlæg af lysåbent areal med fri succession på landbrugsjord, samt hegning af samme areal med henblik på græsning, under forudsætning af, at arealerne tinglyses som enten urørt eller at de skal forvaltes naturnært med hjemmehørende arter.	Formålet er at jordejere kan få tilskud til at tage landbrugsarealer ud af drift og samtidigt få tilskud til hegning til kreaturer, således at den skov, der måtte komme, vil starte med at være steppepræget. (Konkret vil det være egnet til de såkaldte grundvandssikringskove som vandværkerne anlægger). Det er vigtigt at sikre at arealerne ikke i fremtiden kan konverteres til f.eks. granplantager eller lign.
29 ny	2		Ministerens skal sikre at rådgivning og støtteordninger til private skovejere fremmer et lokalitetstilpasset træartsvalg og naturlig hydrologi i de danske skove	Se §29 stk 1 (ny)
35	1	Miljøministeren skal overvåge skovenes tilstand og skovbrugets udvikling i samarbejde	Miljøministeren skal overvåge skovenes tilstand, deres biodiversitet og skovbrugets udvikling i	

		med andre nationale og internationale myndigheder og institutioner.	samarbejde med andre nationale og internationale myndigheder og institutioner. Ministeren skal fastsætte målbare målsætninger for biodiversitet, naturindhold og friluftsliv, som evalueres hvert 5 år.	
37 ny	1		Alle ansøgningssager til Naturstyrelsen (om ændringer i arealanvendelse, ophævelse af fredsskov, terrænændringer m.m.) skal i høring hos ejer OG organisationerne inden afgørelserne.	<ul style="list-style-type: none"> - Ligger i tråd med Århuskonventionens krav om inddragelse af offentligheden. - Kendes også f.eks. fra miljøvurdering af projekter (VVM), og planer (SMV), og anbefales i habitatdirektivet. - Giver ingen pligt til noget bestemt resultat i sagerne, og da der ikke er så mange sager vil det ikke give væsentligt mere arbejde/ bureaukrati. - Kan gøres via en hjemmesideportal som ejer og interessenter kan tilgå. - Medfører ikke nødvendigvis nogen ændring af praksis, men forøger sikkerheden for at alle relevante aspekter kommer frem i en sag, hvilket kan føre til færre klagesager

Fase 2: Emne til Lovgennemgangens fase 2.

Udover de foreslåede emner, som Verdens Skove kan bakke op om, foreslås

- **Beskyttelse af skove, som ikke er omfattet af Skovloven**

Ikke-fredskov, hvoraf meget er selvgroet og biologisk værdifuld, lever en lovløs tilværelse og kan når som helst kan ryddes, hvilket fx. er set ifm salg af træ til biomasse. Disse biologisk værdifulde skove bør sikres bedre i forbindelse med en lovgennemgang, og mekanismer der sikrer biologisk værdifulde skove som fredskov bør introduceres i lovgivningen. Som et minimum bør der være meldepligt til myndighederne inden konvertering af ikke-fredskov til andre formål.